

Oglasi, pripočena itd. izlaze i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašje itd. lažu se naplatom ili položicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Cekovnog računa br. 247.849.

Telefna tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari». Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepotpisani nećikaju, a ne-frankirani neprijaju.

Predplata za poltarinom stoji: 12 K u obće, a na godiš 6 K za seljake, a na godiš 12 K 6.—, odn. 3.— na pol godiš.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 4 te prima stranke osim nedjelje i svrtake svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gijvić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se

„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Zdrava misao!

Citajući ovih dana „Poziv na četvrti pokrajinski gospodarski sastanak“ što ga razaslase hrvatski rodoljubi drevnoga Splita širom Dalmacije, požalimo, što se nemiču i naši gospodari u Istri i što se nesastaju na javne dogovore o našem nevoljnom gospodarskom stanju i o tom, kako bi mu se pomoglo. Tomu se hoće dakako pobude sa višega mjesta, od naše narodne inteligencije, koja je znana, da prednjači narodu bilo u prosvjetnih, bilo u gospodarskih poslovih. Vrlo nam je mило, što je takva pobuda izašla iz samoga naroda i to iz onoga djela naše Istre, koji je silno izložen tudjinskomu uplivu i na koj se naši narodni protivnici u posljednje dobi svom silom bacile. Pobuda je naime izašla iz koparskoga kotara i to putem okružnica, koje razaslase naši rodoljubi u onom kotaru na društva i pojedince i kojom ih pozivlju na zajednički rad na prosvjetnom i gospodarskom polju.

Trčanska „Edinost“ od dne 30. aprila priobćuje pod naslovom „Narodna zveza“ tu okružnicu i tumači istoj. Niže priobćujemo jedno i drugo pridržavajući si pravo, da i mi kažemo svoju o tom relevantnom pitanju i pozivajući naše narodne prvake, da — prikoče — rodoljubom — na Koparšćini svojim savjetom, i izkustvom na pomoć. Eto, što — piše „Edinost“ — Pod naslovom „Narodna Zveza“ snuje se na Koparšćini novo društvo sa sjelom u Dekanah. Ovih dana bijaše razaslana društvom koparskoga kotara okružnica sa osnovom pravila. U

toj se okružnici moli rodoljube i društva, da prouče pravila, te da stave na sastanku, koji će biti dne 2. junija t. g. u Dekanah primjerene predloge. Oni rodoljubi i ona društva, koja nemogu sudjelovati kod sastanka sami ili po odaslanicah, pozivlju se, da svoje misli i nazore priobće razaslijanjem okružnica gg. Edmundu Hrvatinu, učitelju i Andriji Munihu obćinskomu tajniku u Marezigh. Po sadašnjoj osnovi pravila svrha je društva:

1. Podupirati pjevačka, čitalačka, naobrazujuća i slična društva te gospodarske zadruge.

2. Promicati sve, što bi moglo koristiti gospodarskom i prosvjetnom napredku slovenskoga i hrvatskoga pučanstva Istre. Tu svrhu postizava društvo:

1. Tim, da ujediniju se sebi društva i gospodarske zadruge, te ih podupire u svemu, što bi njim olakšalo postignuće njihove svrhe;

2. da podupire osnivanje takovih novih društava;

3. da ide svojim članovom — zadrugam na ruku osobito u knjigovodstvu, u sastavljanju godišnjih računa i u priredjivanju zabava;

4. da priredjuje samostalne poučne sastanke i predavanja u svih strukah ljudskoga znanja te osobito o gospodarstvu;

5. da priredi svake godine jednu ili više zabava sudjelovanjem pjevačkih i glazbenih zborova, društava, koja su u savezu;

6. da u krajevih, gdje nema učitelja, priredjuje tečaje za analfabete;

7. da namjesti posebnoga učitelja pjevanja i glazbe, koji će podučavati one zborove, koji neimaju svoga učitelja;

8. da osnuju društveni vrt sa uzornim vrtlarstvom, vinogradom i voćnjakom. Djelokrug, koji je doznačen društvu po osnovi pravila, jest dakle jako obširan, te nekoi rodoljubi, koji pregledaše pravila,

stala odana i uvijek joj bijaše na pameti. Bartolu ne bijahu ove zaruke ni najmanje po volji. Zaručnik mu bijaše osobito oduran. Onakav slabić, oholica a uz to njegov politički protivnik! Ipak napokon pristane i on na te zaruke, pošto mu je pokojna žena više puta pisala o tom mladiću i u zvijezde ga kovala. Njoj je bio vrlo poćudan; pa nije čudo, što je tako svomu nužu pisala. I mladić sam pisao je kapetanu liepo pismo, na koje se umiri njegovo zabrinuto srce. Po pisanju svoje žene držao je za stalno, da Mimica ljubi svoga zaručnika i on nju, a o tom se je odak je kod kuće mogao i sam podupno uvjeriti. No u istinu nije tomu bilo tako. Djevojka nije znala što je to prava, istinita ljubav, na nju su samo mnogo djelovala sladke riječi i hvale svoje majke pa se je posve podala u naručaj svom „dragom“ Ninu. Ovaj pako nije ni najmanje ljubio Mimicu, nego se je samo prićanjao, da ju ljubi i tepao joj sladke riječi; dok ju sasma ne predobi. Njemu je samo bilo stalo do hirova i do sveze s toli odličnom i bogatom obitelji; nadao se je liepóm mirazom! A sada najednom;

zrekoše jurve manjaše, da je društveni djelokrug preobširan. Izicali su također da bi društvo ogranićilo svoje djelovanje jedino na prosvjetno polje te da bi okupljalo okolo sebe jedino pjevačka društva. Izrećeno bijaše također mnenje, da Dekani nisu primjerenim mjestom kao sjelo nakanjenoga društva.

Oni, koji iziću, da je društvu doznaćeni djelokrug preobširan imaju djelomice pravo. Nu valja pomisliti, da će se vršiti samo ono, što i koliko bude baš moguće. Bolje pak je uvijek, ako je društvo zasnovano na širem temelju, jer se na taj način može lakše kretati. Kod nas je također neobhodno potrebito, da idealne težnje naroda stavjamo u suglasje sa praktičnim potrebami života. Naše pučanstva treba kruha. Radi toga je neobhodno potrebito, da pučanstvu uvijek i svuda i svakom prigodom kažemo put, kojim može dospjeti do kruha!

Gladnom čovjeku je prvi idejal — kako i gdje bi se najeo?! Radi toga ćeš badava takvomu čovjeku bajati o idealih! Kruh, kruh! To mu je prvi idejal! Naš narod je pako gladan, veoma gladan! Pobrinito se dakle, da pokažemo narodu gdje bi se mogao nahraniti! Kada bude narod — oprostite da govorim prilićno prozaićno — sit, tada, kad ga nebude više tako silno trla briga za svakdanji kruh, tada će narod biti pristupan također drugim idealom. Prosvjeta je samo posljedica blagostanja, a bogatstvo izvire jedino iz prosvjete. Narod, koji žive u siromaštvu, nemože promišljati o idealnih i prosvjetnih težnjah. Tada tekak, pošto je narod dospio do tjelesnoga blagostanja, može, da počne promišljati i o idealnih težnjah života. Čim je pako u blagostanju živeći narod dospio do nekog stupnja prosvjete, promjeni se njegovo blagostanje do mala u bogatstvo. I baš Istra pruža stanovnićtvu sve uvjete, da narod dospije do blagostanja, da: do bogatstva. Pučan-

kad je Bartola snašla tolika nesreća, kad se je konaćno sazvalo, da je „Mutua“ zaplenila njegov brod, koji će se prodati na dražbi, pa onda, da ga bezdušni Andrećić tjera, da izplati tolik dug, zato što nije za nj glasovao na izboru, a baš njegov glas je bio uzrokom, da Andrećić nije došao u sabor, stao se Nino tudjiti od Mimice.

Bila je tomu uzrokom i njegova majka, koja ga je stala odvrćati od te žentih... U to dodje u pohode k Belićevim nekak odlična gospodja Dora Šnarić, iz mladosti prijateljica Pepina, sa svojom objestnom kćerkom Amalijom. Dora rođjena Ivančić, bijaše rodom iz Ložica a nekim pukim slučajem udala se na Rieci za nekog Šnarića, kod koga je bila služavkom. Amalija bijaše do nedavna u nekóm zavodu u Milanu, gdje je postala objestnom namigušom te je znala odmah očarati svojom vanjštinom i svojim ponašanjem Nina. Kad mu se i djevojka pokazala sklona, razkrsti se on posve s Mimicom. Ostavljena djevica hoće da svinsko od ljute boli plaće i jadikuje danju i noćju za izgubljenim zaručnikom, no na-

stvu treba pokazati prirodna skladišta i bogatstvo, koje se može dobivati iz tih skladišta, koje mu pruža njegova domovina, te iz do sada tužne Istre postali će za nekolićo desetgodišta pokrajina blagostanja; dok bude pako pučanstvo gospodarski odvisno, dotle nemože se ni misliti o napredku. Radi toga treba raditi, raditi i opet raditi. Samimi pjevaćkimi društvu nedodjemo do cilja. Pjevačka društva nek nam budu sredstvo, kojim ćemo narodu buditi iz pospanosti, mrtvila i fatalizma.

Dalnja toćka u programu našega narodnoga djelovanja neka bude i ta, da vodimo pučanstvo do poštivanja sama sebe, do samosvijesti, šćedljivosti i trieznosti. Ućiti moramo pučanstvo kako da gospodari, da bude imalo više prihoda iz svoga gospodarstva, iz svoje zemlje; pružiti mu moramo prigodu, da svoje proizvode razpaćava najmanjim troškom i najvećom koristju; pobrinuti se moramo, da nebude u slučaju novćane stiske izrućeno na milost i nemilost raznim oderuhom i pijavicom.

To je naša dućnost! Čim smo si pako sviestni te dućnosti, te hoćemo također tu dućnost uvijek vršiti, jest naravaka posljedica tomu, da moramo medju narod šćiti gospodarsko znanje, podupirati osnivanje gospodarskih zadruga i posujilnica. Imade krajeva, gdje bi uspjevale posujilnice i gospodarske zadruge, i gdje imade mućeva, koji bi također prenzeli ravnanje takovih zadruga. Treba nam samo inicijative. Takovu inicijativu imala bi pružati „Narodna zveza!“ Imade također krajeva, gdje bi se dala lahko osnovati pjevačka i čitalačka društva; trebalo bi samo pobude. Imade krajeva, gdje se postojećea društva i gospodarske zadruge nemogu valjano razviti, jer se neimaju komu obratiti za savjet; opet imade drugih krajeva, gdje postojećea pjevačka i čitalačka društva jedino životare, jer neimaju nigdje i od

pokon, da ne žalosti još više svoga nesrećnog oca, odlući pred njim tajiti svoju bol.

U tolićoj nesreći imadjuhu Bartol i Mimica jedine prijateljce u dobroj Tonici i njezinom muću Filetu. Tonica im bijaše vazda pri ruci pa i onda, kad je Mimica bila ostala sama u kući, kad njoj ono poginu majka, bila je Tonica vazda uz nju. Sin ovih dobrih ljudi bijaše poručnik na brodu kapetana Bartola. Kapetan Bartol imao je vrlo rado svog poručnika Marijana, te je bio odlućeo vazda ga sobom imati. Marijan je već dugo vremena silno zavolio Bartolovu kćer a da o toj ljubavi nije nitko znao već on i njegova majka. Kad je on bio doćuo, da se je Mimica bila zarućila s Ninom, izgubi poslednju nadu u svoju sreću. Ljubio je i trićo a s njim i njegova dobra majćica. Istom sada, kad su se one zaruke raspale, sine mu na novo istra naće, pa se stane na nos na vrat pripravljati za izpit, koj prije nije mogao nikako položiti, premda je već dva puta bio kod zelena stola. Marijanov otac File mnogo se je ćudio tolićoj marljivosti, ali kad mu žena povjeri tajnu

PODLISTAK

„Pusto ognjište“

napisao Viktor Car-Emin.

Izdala „Matica Hrvatska“.

(Nastavak).

Kraj sve toliće Bartolove nesreće tješi ga ipak nešto a to je njegova jedinica Mimica, dobra njegova kćerka. Samo za nju on sada žive a dao bi sve samo da ona bude srećna. Mimica se bijaše još za života svoje majke zarućila s nekim Ninom Belićem. To bijaše neki slabić — oholica a imao vrlo zlu majku Pepu, koja je otjerala od sebe svoga muća. Ona je mazila svoga jedinca, pa je on provodio bezbrižan život. Nekada je bio u naućičkoj školi, te htio da postane kapetanom, nu doskora mu nauka dozlogrdi pa se vrati kući. U dokolići pjeva Nino i pjesnice — naravakki u taljanskom jeziku — po svom uzoru Stechetti. Djevojka ga isprva nije baš voljela, no malo po malo, a osobito utjecanjem svoje majke, sasma mu je po-

nikoga pomoći. Novo društvo imalo bi dakle obširno polje svomu djelovanju, te bi lahko koristilo mnogo i premnogo. Do rodoljuba i društava je dakle da li će biti moguće, da se ova misao oživljava, te da se silno potrebno društvo ustroji.

Radi toga molimo sve rodoljube i sva društva, da se potrudu na dogovor u Dekane. Na temelju osnovne pravila bilo bi društveno sjelo u Dekanah, jer bi društvo ograničilo — bar iz početka svoje djelovanje u prvom redu na koparski kotar, a Dekani leže razmjerno najbolje u sredini. Pokaže li se pak, da bi bio koji drugi kraj primjereniji, preneslo bi se društveno sjelo također lahko drugamo. Do vidova dakle dne 2. junija u Dekanah.

—n—

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 30. aprila 1901.

Bilježić ovaj dan, 30. aprila, nemogu a da se nespomenom događaja koji se je prije 230 godina ovdje blizu, u Bečkom Novom mjestu sbio, kad su bile odsječene glave hrvatskih velikana Petra Zrinskoga i Frana Erankopana. Hrvatska akademička mladež dala je citati crnu sv. misu, kao svake godine, za velike pokojnike. K sv. misi došlo je hrvatskih mladića iz svih hrvatskih pokrajina, a bilo je i nekoliko hrvatskih zastupnika. Svi skupa pomolili su se Bogu svemogućem za spas duša pokojnika, i spominjajući se njih, za sreću celokupne Hrvatske.

Uru prije kućne sjednice sastali su se parlamentarni odsjeci, kojih je svih devet. Svaki odsjek izabrao je po jednoga člana u odbor za negodovanje* kojega je predložio dr. Šusterski u svrhu, da se izreče negodovanje zastupniku Steinu. Develtorica članova po odsjecih izabrana, sastali su se prije kućne sjednice, te si izabrali predsjednika. Razpravljali su kroz celu knućnu sjednicu, kakvih 8 ura. Pozvali su na saslušaj i tuženoga, i dali si dati njeke zapisnike i razne novine. Postupali su kao pravi sudci, i držali sve tajnim, naročito svoje odluke, dok ne dodje ura da izvjestie u kući, a to bijaše sutradan.

Pročitano se je raznih predloga i upita, a onda prešlo na dnevni red o zakonskoj osnovi glede pristojbe kod prenosa imovina. Razprava o toj osnovi vukla se je kroz više sjednica, i bila je kadkad upravo žestoka.

Današnjom sjednicom bila je dokončana, i zakonska osnovu koli u drugom toli u trećem čitanju prihvaćena. Osnova se temelji na cesarskoj naredbi od 16. augusta 1899., izdanoj od sin. ministra dra. Kaizla pod ministarstvom Thunovim. I tomu najviše ima se pripisati, što je razprava kadgod oštra bila, jer su gosp. liječnici htjeli izkaliti se koli na Kaizla toli na Thuna. Kaizl je i sam branio cesarsku naredbu a branili su zgodnice također drugi. Mnogi bi bili radi raznih

Marijanovu, bilo mu je sve jasno. Brizljivo File ne može da drži tajnu u svom srcu, već očitova sve kapetanu Bartolu. Kad je Bartol saznao za Marijanovu tajnu, bude mu jasno, zašto je toliko puta svog poručnika video onako snuždena i zamisljena na brodu. Bilo mu je milo što je saznao, pa nemože a da ne reče svojoj jedinici sve što je bio dočuo. Mimica se u prvi mah vrlo začudi i bude joj žal dobrog Marijana, što je ona bila uzrok, tolikoj njegovoj boli. Bolilo ju i to, što je ona uvijek nekako hladno susretala toga mladića, a on ju je toli silno volio. Odlučni s toga da će od sada biti s njim ljubeznija. Malo se po malo počeo u njoj buditi neko tajno osjećanje za tog mladića i uskoro uvidi da ga ona u istinu ljubi i da to nije onakva ljubav, što ju je osjećala prema onom drugom*. Marijan joj jednom otkrije svoju ljubav a ona se vrlo začudi kako on govori o svojoj lju-

promjena, ali pošto je ministar izjavio, da je nebi mogao predložiti na previšnju sankciju ako bi promjena bilo, podali su se, da ostane bar ono dobro što se je cesarskom naredbom uvelo. To dobro lice se poglavito posjednika manjih nepokretnih imovina. Kad takove imovine smršu ili inat, predju od roditelja na njihovoj djecu, ili na osobe s njimi po njihovoj djeci vezane, ili od poroditelja na potjecu, ili od muža na ženu, i kad vriednost tih nepokretnih imovina neznasa više od 5000 kruna, onda se neplaća nikakve pristojbe; kod vriednosti od 5000 do 10.000 kruna, 1/2 postotka od vriednosti. Kod viših vriednosti sve više. Prva navedena ustanova je svakako znamenita za naše male posjednike, jer mnogi sirote neće, kako su morali dosada, imati plaćati pristojbine za svoj mali imetak što će ga baštiniti od svojih roditelja.

Velim samo ovo malo. Inače ima osnova u sve do 20 paragrafa.

Beč, 1. maja 1901.

Socijalni demokrati predlagali su, da se taj dan nedrži sjednica, nego da se slavi 1. maja. Ostali svi zastupnici bili su proti tomu, i sjednica se je održavala. Mnogi radnici slavili su taj dan kao blagdan. Na stotine i tisuća išlo jih je u skupih po podne u prater, da tamo probave dan. Pijuć, pjevajuć i govoreć. Nego stotine i tisuća radilo jih je također, ili nisu išli nikamo. Volja za svetkovanjem 1. maja pada. Prije deset godina bili su skoro svi radnici za to oduševljeni. Danas već toga nije. Množine radnika sve po malo uviđaju, da socijalna demokracija k ničemu dobru za nje ne vodi. Židovi još glavno uzdržaju socijalnu demokraciju, koju mnogi i nesmatraju drugim nego krilom židovsko-liberalne stranke. Napadali socijalni demokrati koli mu drago kapitaliste, među kojima su poglavito Židovi, ipak su oni glavni njihovi saveznici i podpiratelji.

Razni naši hrvatski i slovenski zastupnici postavili su predloga i upita na razne ministre, među ostalimi dvie također naš Spincić. Jednu glede postupka poštanskoga ureda u Puli i njegova upravitelja obzirom na porabu jezika naprama hrvatskim strankam. Drugu glede odnošaja u Grožnjanu, napadaja i psovka na tamnojnega župe-upravitelja i razne druge, i nebrige prama tomu sa strane c. kr. oblasti.

Interpelacija

zastupnika Spincića i njegovih drugova na njegovu preuzvišenost g. ministra trgovine.

Hrvatski jezik na pošti u Puli.

Naredbami c. kr. ministarstva unutarnjih posala od dne 29. septembra 1898, br. 6682. i od dne 5. novembra 1898, br. 8372. upućene bijahu upravne oblasti Primorja, da imaju, sa poznatimi hrvatski bavi posve drugičje nego nekada Nino. Ona se sva zabuni i nije mu znala što da reče. Osjećala je neki vez, što ju veže uz tog mladića i bila je spremna da podje za nj, mu toga nije mogla da reče. Na Mimicu su odivse djelovali rieči njezine majke i duboko joj se usadilo u srcu ono, što joj ona govorila o odanosti svomu zaručniku i o zadanoj mu vjeri. Vazda, kad je mislila o Marijanu, nastavila joj se pitanja: „Kako da ja pogazim zadanu rieč svomu Ninu? Kako da rečem Marijanu, da ga ljubim, kad sam onom drugom to isto toliko puta rekla? Ova i slična pitanja nametala joj se a u njoj nastade strašna borba između ljubavi i majčina nauka. Dugo se je sama sahom borila dok napokon nije svladala samu sebe.

(Dalje sledi.)

skimi ili slovenskimi strankami i občinami oběti u hrvatskom i slovenskom jeziku, i hrvatske ili slovenske pedneske riešavati u jeziku podneška.

Na ustanovu, sadržanu u spomenulih naredbah, koje vrieda njalzo sa sve e k oblasti Primorja, reč bi, da se mnoge od tih oblasti neobziru.

Medju ostalimi čini se, da c. kr. poštanski i hrzajovni ured u Puli nepripisuje nikakve važnosti takvim ustanovam, već hoće dapače, da mimoilazi hrvatski jezik. Na celu ureda stoji c. kr. poštanski nadupravitelj Karlo Frank, koji znade naći dosta vremena, da može kod svake prigode živo agitirati za talijansku stranku — što se dade lahko dokazati — i koji je primjerice imao, porugljivim imenom „Galopini“ nazvane talijanske izborne agitatore za njihovo agitatorno djelovanje prigodom posljednjih državnih izbora: tim nagradio, da ih je kao slugu ureda namjestio i koji trpi talijanskoga podanika u austrijskoj uniformi kao slugu ureda, te koji da upotrebljava dva činovnika za druge poslove.

Prilaze se predatnicu toga ureda od dne 16. aprila 1901. o novčanjoj pošiljci ujedno sa novčanim omotom. Naslov na omotu jest čisto hrvatski, dočim je za predatnici rieč „Geldbrief“, zatim „Pisino“ mjesto „Pazin“ i „Posoyilnico“ mjesto „Posujilnica“ napisano.

To nije nipošto osamljeni slučaj, već dapače kod rečenog ureda obćaj, što bi se moglo u svako doba sa više priloga dokazati.

Podpisani uslobadaju se radi toga staviti upit na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine:

„Koje mjere kani poduzeti Vaša preuzvišenost,*) da se već jednomo odnosnim zloporabam na put stane?“

U Beču, dne 30. aprila 1901*.

*) Najprije valjalo bi umiroviti one, koji su 40 godina službe dovršili, a medju te — reč bi — da spada i g. Frank. Op. prevod.

DOPISI.

Iz Labinjštine početkom maja. (Administratori i provizori). Sasma zgodno ste u 32. br. „N. Sloge“ opažali u viesti „Grožnjanci“: „A što bi imali reći — pitamo mi — toliki naši župljani širom porečko-puljske biskupije, koji su godine i godine bez redovitog župnika?“ Istina, ova biskupija je najgušće napućena — privremeni i siromašni župe upravitelji, i tako ona najviše pristedi — vladi. Crkveno pravo pozna župnike i biskupe; stanje župnih upravitelja je dakle abnormalno i proti crkvenim zakonom. Je li moguće, da je porečko-puljska crkva sama proti sebi? Jest! Ja poznam jednog župe-upravitelja, koji je u prvom redu dnošobrižnik, rečbi „missionar“, koji je napravio izpite, koji je molio za jednu najzapuštenijih, najtežih, najsiromašnijih plovanija, hoteci se žrtvovati za kršćanski puk, ali „prosynodalni examinatore“ u Puli, svećenici i crkveni dostojanstvenici, su tu molbenicu milostivo — odbili!! Tim načinom se narod od viših duhovnih oblasti kvari, jerbo se već u njemu čuje i ovu: „nećemo stalnog župnika, jer nas odviše pozna, a i svaki odlazeći pop nešta ostavi i dolazeći mnogi treba, i tako smo vajk na profitu“. Pri tomu trpi kršćanski moral i vjera sama. Ako je župe upravitelj, vazda u strahu, da bude maknut, s kakvom će se radošću svom dušom popašati svomu zvanju? I zato puk govori: „Ca nas briga za popa! pop pride, ter otiđe, a narod ostane“. Viši obziri irredentske, ili tobož talijanske politike odlučuju, da stoji slovenski tobož interjorni kler, vazda pod sihom. Značajno je i to, da se poslanstva vrše najviše, sa slovenski kler i puk na ladanju, dočim talijanski kler i puk valjda toga ne treba, ili imaju oni drugoga Boga. Kako sude njemačke novine, o stanju župe upravitelja, ovo dokaza i to iz njemačko-

katoličkog lista „Correspondenz-Blatt“ br. 3 od 25. aprila 1900 str. 343. Navadjamo navlaž ono mjesto njemački; jer oni, kojih se je to, znadu stalno njemački.

Das punctum saliens. Wir haben es schon öfter gesagt und bleiben auch heute dabei: Eine wirkliche, durchgreifende Reform wird erst dann statthaben, wenn — ganz canonisch — jeder Priester seinen genau umschriebenen Pflichten- und Rechtskreis hat. „Wärum legt die Kirche so grosses Gewicht darauf, dass die institutio parochorum, selbständiger, verantwortlicher Seelsorger, also die nicht ad nutum amovibiles sind, überall eingeführt werde?“ Weil Menschen ohne Rechte, ohne sicheren Boden unter den Füßen, fast immer corruptibel werden. Auch weiter hielten wir es für gut, wenn jeder Priester eine Art Rechtsanspruch hätte, wenn er nicht vom Zufall oder der Huld abhänge, wo er gerade hin versetzt wird, in welchem Patronate er dient etc. Es kommen da die grobsten Extreme schliesslich heraus, an welchen keine Spur von Billigkeit mehr zu entdecken ist*.

Franina i Juripa.

Jur: Znaš Franino, ki je to Baratijeri?
Fr: „A talijanski general „Nebojšega“.
Jur: Ki j' pak ta Menelik?
Fr: To, ti je kralj od Abisimije u Africi.
Jur: Dunke ca su se vruga badbanski krnjeli onoliko rabijivali kadje oni brusar vika — Baratieri, Menelik?
Fr: General Baratijeri se je bija pred nekoliko lit polakomija za zemljom Menelikovom i pošao je tamo s vojskom, da potuče Menelika.
Jur: A Menelik mu je da valja, fugu.
Fr: Fugu, fugu i kakovu, skoro da ni gaće tamo pustija.
Jur: Aha! za to, za to su puhali ti naši smišni krajelji i popardili.

Razne viesti.

Političke:

Austra-Ugarska. Dne 1. t. mj. sastaje načelnici konservativnih klubova carevinskoga vieća na pogovor o tom, što bi se imalo poduzeti proti državnim zastupnicom koji navajaju svakom prigodom bez obrazno na katoličku crkvu. Načelnik poljskoga kluba i prvak njemačke katoličke pučke stranke dr. Kathrein izvijestio, da su im nekoje stranke pomoć obećale, nu službeno, da se nemogu obvezati za ništa. Na tom sastanku bijaše zaključeno, da će nastojati, da nebudu sablaznjive interpelacije, došle u hrzopisni zapisnik. Mladobeski klub pridobio je odluku, da će se protiviti svimi sredstvu proti vladinoj nakani, koja ide zatim, da učini odvijenom zakonsku osnovu o novom porezu na raktiju, o osnovi za investicije. Češki klub, da je uvijek postivao utanačeno sporazumljenje glede zakonskih osnovu o investicijah i o kanalih, i da su zastupnici, beskorijaka, naroda u norije, doba pokrenuli akciju u tu svrhu, da se stvori kompromis, medju raznimi strankami carevinskoga vieća, i da se tako omognu brzo rješjenje važnih pitanja o investicijah i vodnih putevih. Nebudu li moguće doći u tom smislu, do sporazumljenja, tada će se, češki, zastupnici svom silom oprijeti razpravam čitave osnove o željezničkih i vodnih gradnja.

vrečke i Labinaca kao dosljedno „platonički“ obožavatelj krasnoga spola, što ga je bilo i navelo, da podje u „Beč“ učiti ošetriku ili medicinu, šta li? Suviše taj čovjek nepozna hrvatski jezik puka, te nebi nikako bio za službu u ovim našim krajevima. Nama se hoće moralnih i pobožnih svećenika našega roda i jezika u tih čami i na pretek po raznim daleko neznatnijim kapelanijama porečko-puljske biskupije, nego li je sveta Nedilja, gdje skupavaju od groznice i nevolje. Zašto ga ne šalju u Galeznanu, Fazanu, Bale i druga talijanska mjesta? U obće čini se, da biskup Flapp ne skrbi samo za „radnike u vinogradu gospodnjem“ nego i za „kolce“.

Svečanost blagoslovljenja zastave u Brezovici. U nedjelju dne 28. aprila doživjeli su naši Brezovčani (općina Materija) riedku svečanost. Toga dana bijahu blagoslovljene dvie zastave i kip B. D. Marije. Blagoslovljena bijaše najprije zastava tamošnje narodne čitaonice, zatim kip B. D. Marije i konačno zastava Marijine družbe.

O toj riedkoj svečanosti obećan nam je potanji opis, a za danas javljamo samo toliko, da se je svečanost blagoslovljenja zastava obavila u prisutnosti mnogobrojnog pobožnog puka u najljepšem redu i na veliko zadovoljstvo svih župljana.

Narodni Dom u Trstu. Davna želja tršćanskih Slavena bliža se svomu oživotvorenju. Otkad se razmahao u gradu Trstu i njegovoj okolini narodni život braće Slovenaca bujnije i otkad su bas radi toga talijanski gospodujući krugovi stali slavenska društva sve to više proganjati, čuo se sve to veći vapaj za gradnjom „Narodnog Doma“ u Trstu. Tomu opravdanomu vapaju, toj davnoj želji svih pošteno mislećih Slavena grada i okolice Trsta odazvala se „Tržaška posojilnica in hranilnica“, koja je ovih dana kupila kuću za K 320.000 na vrlo krasnom položaju, na trgu naime pred velikom kasarnom. U toj kući nalazi se Dolenčeva (Polić) tiskara, u kojoj se je tiskao i naš list dugi niz godina. Kuća ta obuzimlje 412 □ sezanja sa glavnim čelom na rečeni trg a sa dvih strana prostane su ulice. Tu kuću porušili će do godine posujilnica te na istom mjestu sagraditi veliku palaču za „Narodni Dom“ što no ga trebaju tršćanski Slaveni kao ozebah sunca.

Diecezanski sabor u Krku. Zadarskoj „Croatia“ piše njezin dopisnik iz krčke biskupije, da kani presvj. g. biskup dr. Mahnić ove godine držati diecezanski sinod ili sabor. — To je — kaže dopisnik — oglasio svojim vjernikom pri svrššetku zadnjeg pastirskog lista dočim vam ja sada sa stalnošću znamem kazati, jer je to oznanjeno svećenstvu u „Acta Curiae Episcopalis“, za mjesec marać, da taj sinod biti će mjeseca septembra t. g. O tom ču, dađe li Bog zdravlja u svoje vrijeme izvesti vašom dozvolom, gospodine uredniče, čitatelje naše „Croatie“. Spominjem samo, kako se sam presvietli nada obilatomu plodu diecezanskoga sabora. O tom znadu već vjernici sve naše biskupije, jerbo je poslanica biskupova bila po nalogu čitana po svih naših crkvah. „Kako svaka država, razlaže presvijeli pastir, pa i svaka općina, ima svoje zakone i običaje, po kojih se jedinstveno upravlja, tako valja da i biskupija ima svoje zakone, kojih ovršnjem se uzdržaje red i promiče spas vjernika i tako konačno postizava zajednički cilj“. — „Sakupljeni, veli nadalje, u Gospodu viećati ćemo o korist i duševnim potrebama vjernika; što bi se dalo ukinuti, što će nam se sviđjeti u Duhu svetom, te svečano proglasiti“.

Za sirotu udovicu Ann Ivančić pok. Sebastiana, kojoj je pogorjela štala na kampam Valturskim, izručila su podpišanoju slijedeća gospoda, građani i kmeti, koliko slijedi: S. Gjičić, urednik „N. Sloge“ K 2, Jakov Puhalj 2, Jakov Šverko 1, Mate Buždon — 80, Mate Poropat — 40,

- Mate Krizmančić — 40, Anton Puhalj — 60, Tome Brajković 1, Ivan Brajković — 20, Mate Gerbac — 20, Gergo Buždon — 20, Mate Gerbac — 40, Ivan Sanković 1, Mate Pincić 1, Jakov Buždon 1, Mate Rabak 2, Anton Toč 1, Anton Zmak — 60, Mate Brengó 1, Petar Orlić — 30, Anton Karabaić — 40, Alojzija Pusić — 40, Cuizza — 20, Marija Bruzina — 20, Lucija Stafeta — 40, G. Pegna — 40, Frančiška Romanic 2, Fioravanti 1, Jakov Klobas — 20, Mate Šandalj — 40, Angelo Scandolo — 60, Gergo Barbirić — 20, Giovanna Scala — 40, Ludvika Tavčer — 30, Frančiška Martić — 30, Sagoroč — 60, F. Höller 1, Franica Krizanac — 10, Bortolo — 40, Antonio Artusi — 40, Filice Salvador — 60, Vianeli — 20, Brozina 80, M. Fonda — 40, A. Palm 1, Antonio P. — 20, Ovadič 1, Domenico Rauch 1, Ana Košič — 20, Burri Giacomo — 20, Ursula Bergudac — 40, Martin Gojak — 40, Blaž Sanković — 30, Roko Brajković — 20, Mate Rojnić — 30, Agnes Aman — 20, Buranelo Nicoló 1, Gergo Poropat — 40, Antonio Galz — 30, Marija Soršić — 20, Giovanni Cipriotti 1, B. Am — 30, Mihajlo Lukčić 1, Miho Mihelac — 60, Ana Pirc — 40, Franz Pirc — 20, Ivan Ivančić — 60, Martin Dobrić — 40, Grassi — 40, Mate Gerbac 1, Josip Grabar — 20, Jakob Berkin — 32, Ivan Berljafa — 40, Bruker 20, Ivan Fabian 1, Anton Šverko 2, Al. Zaiderskič 1, Miho Turković — 30, Flego — 10, Zanelli 1, Josip Poljovac — 50, N. N. 1, Tome Maher — 40, Blaž Penko 1, Ivan Ivančić — 40, Jadressich Nicoló 1, Ivan Ivančić — 40, Mate Bertić — 20, N. N. 1, Mate Brajković — 60 i Josip Blažković — 40. Skupna svota K 5562 je bila izručena samoj udovi pred svjedocima Antonom Buždon, Grgom Buždon po Jakovu Puhalju. U imenu sirote udove zahvaljujemo se darovateljem najsrdačnije te ju preporučamo ponovno.

Društvene
 Za „Nar. Sokolski Dom“ darovali gg. Berno Bekar K 2 i Ivan Poropat, poslužnik drž. željeznice K 1. Za „Brotovšćinu hrv. ljudi u Kastvu“ g. Berno Bekar K 1.

Hrv. čitaonica u Ližnjanu, imala je dne 28. pr. mj. svoju glavnu skupštinu, na kojoj bje izabran slijedeći odbor: Josip Fedel predsjednik, Ivan Kijunić podpredsjednik, Josip Perković tajnik i Anton Mizarić odbornik. Revis. odbor: Antun Rajčić i Grga Fedel.

Listnica uredništva i uprave.
 Naš glavni suradnik g. M. Mandić zahvaljuje se ovim putem srdačno mnogobrojnim prijateljem i znancem, koji se ga sjetise povodom njegovog zadnjeg procesa.

POZIV.
 Pošto je potpisani radi slabog vida položio svoju čast, pozivlju se p. n. gospoda članovi na izvanrednu glavnu skupštinu za izbor predsjednika, koja će se držati dne 3. dojučeg lipnja u dvorani „Hrvatske čitaonice“ u Krku, na 10 sati prije podne.

Za odbor kotarske gošnje. zadruga.
 U Krku dne 2. svibnja 1901.
 Predsjednik:
 Dr. Dinko Vitezčić v. r.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.
 Izvrstni domaći lijek proti
influenci, kašlju, nahladi i hrapavosti, protiprsnom kataru ili promuklosti grla.
 Cijena 50 para.
 Glavno skladište:
Ljekarna L. Ghersetich,
 Volosko — Istra.
 Dobiva se u svakoj Ljekarni.

SKLADIŠTE
 dalmatinskih vina * * * * *
 * * * * * i maslinovog ulja.
 Najljepše na zahtjev uzorke svakovrstnih dalmatinskih vina i maslinovog ulja. Cijene su jako nizoke.
 Vins spremnane u sudovima od 50 l. napred. Velike naručbe slijede ravno iz Dalmacije.
 POLA.
 Za štitvanjem
 V. A. Ostića 31. Ant. Trančić i drug.

Brijač
Zvonimir Gjurin
 preporuča svoju
brijačnicu i
češljaonicu
 u Puli
 Via Sergia broj 63

OGLAS.
 Na prodaju je više
 kmetština u općini sanvicentskoj i barbanskoj.
 Poblize u našem uredništvu.

Restauracija
ŠEPUKA - PAZIN
 sa sobama za prespavanje
 preporuča se
 p. n. obćinstvu i putnikom za mnogobrojan posjet, obećajuć uvijek najtočniju poslugu iz dobru domaću kuhinju te razna zdrava i krepka vina. Dobiju se također desertna vina, likeri i slastice.

Javna zahvala.
 Težkim i nenadoknadivim gubitkom umesroćenim, doživjeli smo uz gorke boli duševne prigodom smrti naše nezaberavne supruge, dotično matere itd. itd.
Katarine Sloković rođ. Dorčić,
 sa raznih strana toliko znakova prave ljubavi i iskrene sućuti, da nemožemo na ino, nego da se ovim putem svima srdačno zahvalimo. Iskrena naša hvala ide napose onu velyvrijednu gospodu, rođjake, prijatelje i znance, koji su premilu našu pokojnicu do hladnog groba sproveli. Bog stotruke svima platio!
 PAZIN, 3. maja 1901.
 LIBERAT SLOKOVIĆ,
 JOSIP vđovac SLOKOVIĆ,
 sa sebe i ostalu rodbinu.

Nenadkriljivo sredstvo proti bolestim želuca i probavila
LJEKOVITA ŽIVOTNA ESENCIJA
 iz Ljekarne „k crnom orlu“ K. Germana u Beovaru
 djeluje najuspješnije kod svih bolesti želuca, kao što su: slabina, pomanjkanje tekuć, nedostatak, podrigivanje, žgaravica, mučnina, emaglica, glavobolja, grčovi, zatvor čreva, hemoroidi, kao i kod bolesti jetara i slezena. Neutralizira prekomjernu kiselinu želuca i čini savaniam: svaki dragi prašak, osobito poslije prekomjernog i pretižkog jela.
 Pripravljena iz blago djelujućih biljnih sokova, djeluje ova esencija kao blago stranjajuće sredstvo, a jer je ugodno nagorko ukusa, imale stoga u prednost, da ju može i onaj uzimati, koji drugih gorih lijekova uzeti nemože a posve je neškodljiva i kod djetle i redovite uporabe.
 Cijena boćice 1 Kr. 40 St. poštom najmanje 2 boćice 3 Krune.
 Prava samo onda, ako je svaka boćica providjena imenomom i tvrdkom Ljekarne „k crnom orlu“ K. Germana u Beovaru, u Hrvatskoj.
 Vjeruocna i uspješna djelovanje ove životne esencije dokazuje množina priznanica, od kojih nekoliko najavovijih ovde otkisnemo:
 Zivotnu esenciju K. Germana, Ljekarnika Zivoitnu mogu bolujuću publici što toglje preporučiti, jer sam se i osobno vrjedn, a i kod svih župljana, kojima sam ovu preporoćio kod želudane boli, da je od izvrstnoga uspjeha.
 Trojstvo, 5. X. 1900.
 Medeotti, župnik.
 Veleštvarni gospodine!
 Moćim po donosnici ovoga pisma poslati mi boćicu Vaše životne esencije. Isitni za volju moram Vam priznati, da čn taj lek ne samo radi ugodnog tekuć, već i radi svoje ljekovitosti svakomu što otopiše preporučiti. Ja sam došlo bio primoran razne lijekove upotrebljavati radi neprobavljivosti, ali Vam i opet moram reći, da je velika većina tih po meni uzetim lijekova prouzrokovala toli Osim toga držim na zalihu sve medicinske specialitete od kojih osobito preporučam:
 koji se upotrebljava uspješno proti kašlju, prašoboli i kataru u plućima, promuklosti grla i t. d.
Trputčev sok
Mazilo proti kostobolji
 sgljavora, boli u krsima i t. d.